

KOSMOS

CZASOPISMO

POLSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYRODNIKÓW IM. KOPERNIKA

(BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ POLONAISE DES NATURALISTES „KOPERNIK”)

REDAKTOR:

PROF. DR. TADEUSZ WIŚNIEWSKI

□ □ □

ROČZNIK XLV

ZA ROK

1920

WYDANO Z ZASŁŁKIEM MINISTERSTWA W. R. i O. P.

LWÓW.

NAKŁADEM POLSKIEGO TOW. PRZYRODNIKÓW IM. KOPERNIKA
NA SKŁADZIE W KSIĘGARNI GUBRYNOWICZA I SYNA.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ulica Lindego I. 4.

4624:45

II

30.000,-

X-14574
4624/ II

145/1920

X-14574
4624/

145/1920

Treść

czterdziestego piątego rocznika czasopisma

K O S M O S

za rok 1920.

(Table des matières du v. XLV de l'année 1920).

I. Artykuły i rozprawy naukowe.

(Essais et Mémoires).

Str.

Dybowski B. i Grochmalicki J. — Badania nad ślimakami bajkalskiemi o rozwiniętych skrętach skorupy oraz nad formami podobnemi z innych miejscowości. (<i>Études sur les gasteropodes à spire déroulée du lac Baïkal et sur les formes analogues des autres localités</i>) z 1 tabl.	87
Friedberg W. — Studja nad formacją miocenią Polski. Cz. II. (<i>Études sur le miocène de la Pologne. Partie II.</i>)	1
Grochmalicki J. — Zapiski do zoogeografji Polski. Susel perełkowany (<i>Citillus guttatus</i> Pall.) i Kolka. (<i>Gasterosteus aculeatus</i> L.) [<i>Notes sur la zoographie polonaise. Citillus guttatus</i> Pall. et <i>Gasterosteus aculeatus</i> L.]	190
— O pojawianiu się samców w rodzinie przekopnic. (<i>De l'apparition des mâles dans la famille des Apodidae</i>)	194
Kopeć S. — O pływaniu ryb pozbawionych pęcherza. (<i>Sur les mouvements des poissons privés de vessie natatoire</i>)	138
Korczewski M. — Władysław Rothert jako fizjolog. (<i>Ladislas Rothert comme physiologue</i>)	219
Krasucki A. — Przyczynek do poznania fauny jeziorok okolicy Szklä. (<i>Contribution à la connaissance de la faune des lacs des environs de Szklä</i>)	116
Kulesza W. — Pierwsze wycieczki florystyczne botanicznego Instytutu Uniwersytetu Poznańskiego. (<i>Les premières excursions floristiques de l'Institut botanique de l'Université à Poznań</i>) . . .	8
Mayerówna Z. — O zachowaniu się eksplantowanych plemników żaby płowej (<i>Rana temporaria</i>). [<i>Sur les changements des spermatozoïdes explantés de la grenouille rousse (Rana temporaria)</i>] z 1 tabl.	45

	Str
Namysłowski B. — Michał Boim i jego Flora sinensis. (<i>Michel Boim et son oeuvre „Flora sinensis“</i>)	148
Noskiewicz J. — Przyczynek do znajomości fauny żądłówek Tatr Polskich. (<i>Contribution à la connaissance de la faune des Aculéates des Tatra Polonaises</i>). Z jednym grafikonem	145
Romaniszyn J. — Motyle z okolic Odessy. (<i>Les papillons des environs d'Odessa</i>)	59
Stonimski P. — Nowy gatunek wyplawka dla fauny polskiej: <i>Bdellocephala punctata Pallas</i> pod Warszawą. (<i>Une nouvelle espèce de Triclades pour la faune polonaise: Bdellocephala punctata Pallas</i>) z jedną ryciną	215
Sucharda E. — 5-6-8-trójxybenzo-1-10-naftyrydyna i jej utlenienie na pochodne 1-8-naftyrydyny. (<i>5-6-8-trioxybenzo-1-10-naphtyridine et son oxydation jusqu'au dérivées de 1-8-naphtyridine</i>)	123
Szymkiewicz D. — O niektórych zagadnieniach ekologii roślin. (<i>Sur les problèmes de l'écologie végétale</i>). Z grafik.	163
Witkowska-Reutt Z. — Śniadeciana. (Z archiwów Obserwatorium Krakowskiego: Dziennik obserwacji astronomicznych Jana Śniadeckiego od 1792—1803 r.) [<i>Le Journal des observations astronomiques (1792—1803) de Jean Śniadecki; une étude aux archives de l'Observatoire astronomique de Cracovie</i>]	245
Włodek J. — Teoretyczne rozważania na temat powierzchni i zawartości chlorofilu zielonek ręcznika. (<i>Calcul théorique de la surface des grains de chlorophylle et de la quantité de chlorophylle qu'ils contiennent</i>)	240
Zakolska Z. — Studja nad owogenezą <i>Dixippus morosus</i> . (Owady, Prostoskrzydłe) [mitochondria, aparat Golgi'ego]. [<i>L'ovogénèse chez Dixippus morosus. (Mitochondries, appareil Golgi)</i>]. Z 2 tabl.	16

II. Sprawozdania i oceny.

(*Analyses des travaux*).

Zestawione według autorów streszczonych prac.

Braun J. — <i>Les Cévennes meridionales (Massif de l'Aigonal)</i>	257
Chalmers Mitchell P. — <i>Le Darwinisme et la Guerre. Traduit de l'Académie par Maurice Solovine</i>	262
Friedl K. — <i>Stratigraphie und Tektonik der Flyschzone des östlichen Wiener-Waldes</i>	259
Nusbaum-Hilarowicz J. — <i>Der Krieg im Lichte der Biologie</i>	262
Prüffer J. — Nowa melanistyczna forma <i>Vanessa io</i>	256
Rübel E. — <i>Entwicklung der Pflanzensociologie</i>	256
— <i>Entwicklung der Gesellschaftsmorphologie</i>	256
— <i>Vorschläge zur geobotanischen Kartographie</i>	258

	Str.
Rübel E., Schröter C., Brockmann-Jerosch H. — <i>Programme für geobotanische Arbeiten</i>	258
Schädel A. — <i>Produzenten und Konsumenten im Teichplankton, ihre Wechselwirkung und ihre Beziehung zu den physikalischen und chemischen Milieueinflüssen</i>	255

III. Sprawozdania z posiedzeń.

(*Comptes-rendus des séances*).

Oddział Poznański.

Rok 1919.

Odczyty lub komunikaty wygłosili:

1. lipca — A. Korczyński, W. Kulesza, S. Pawłowski	265
11. listopada — J. Rivoli	266
25. listopada — W. Kulesza	266
9. grudnia — R. Dreżepolski	267

Rok 1920.

20. stycznia — A. Gałęcki	267
-------------------------------------	-----

IV. Sprawy Towarzystwa.

(*Affaires courantes*).

1. Protokół XLVII. Walnego Zgromadzenia, odbytego dnia 17. lutego 1920 r. we Lwowie	268
Przemówienie przewodniczącego R. Zuberera	268
Sprawozdanie sekretarza Zarządu (Hirschlera)	277
Sprawozdanie skarbnika Tow. (Zakrzewskiego I.)	280
Sprawozdanie ze stanu stacji biologicznej (Hirschlera)	281
Sprawozdanie Komisji kontrolującej	282
Odczyt prof. Dr. K. Klinga „O gazie ziemnym“	282
Wnioski Zarządu i uchwały Walnego Zgromadzenia	282
2. Oddział krakowski — Protokół Walnego Zgromadzenia z dnia 14. lutego 1920 r. w Krakowie	283
3. Oddział Poznański. — Protokół Walnego Zgromadzenia z dnia 20. stycznia 1920 r. w Poznaniu	286
4. Protokół z nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 29. lipca 1920 r. we Lwowie	288
Przemówienie I. Zakrzewskiego	288
Wykład prof. W. Szafera: „Parki narodowe w Polsce“	290
Przedłożenia Zarządu i uchwały Walnego Zgromadzenia	290
Wybór i skład Zarządu	290
Wnioski:	291

V. Wspomnienia pośmiertne.

(Nécrologie).

† Antoni Rehman	292
† Bronisław Pawlewski	292
† Hugo Zapałowicz	293
† Józef Dziędzielewicz	294
† Kazimierz Miczyński	294
† Edward Janczewski	295
† Eustachy Wołoszczak	295
† Mieczysław Kowalewski	296
† Ludwik Fryderyk Hildt	296
† Henryk Lgocki	296
† Władysław Kulczyński	297
† Stefan Jentys	298
† Ferdynand Wilkosz	298
† Stanisław Klemensiewicz	299

Skorowidz współpracowników Kosmosu

w t. XLV. za rok 1920.

Liczby stron, opatrzone literą (r), odnoszą się do referatów w dziale Sprawozdań i ocen.

Bykowski L. . . . . (r) 262	Namysłowski B. 198
Dybowski D. 87	Noskiewicz J. 145
Friedberg W. 1	Pawłowski B. . . . . (r) 256
Grochmalicki J. . . . 87, 190, 194	Romaniszyn J. 59
Kopeć S. 138	Słonimski P. . . . . 215, (r) 255
Korczewski M. 219	Sucharda E. 123
Krajewski St. . . . . (r) 259	Szymkiewicz D. 163
Krasucki A. 116	Witkowska-Reutt Z. 245
Kulesza W. 8	Włodek J. 240
Mayerówna Z. 45	Zakolska Z. 16
